

ethical journalism network

Rrugëtimi i Besueshmërisë: Shtigjet drejt gazetarisë cilësore në Evropën Juglindore dhe Turqi në epokën digjitale
Konferencë Rajonale, 2-3 Dhjetor 2024, Press Club Brussels Europe
#TrustInMediaSEE

Deklaratë dhe Rekomandime mbi Gazetarinë Cilësore në Evropën Juglindore dhe Turqi në Epokën Digjitale

Konferenca rajonale e grupeve mbështetëse të medias dhe gazetarisë, pas shqyrtimit dhe diskutimit të krizës aktuale të lajmeve në Evropën Juglindore dhe Turqi,

Duke qenë të mendimit se veprime urgjente janë të nevojshme në të gjitha nivelet për të rikthyer besimin e publikut tek roli social i mediave si ofruese të informacionit të saktë, të besueshëm dhe të pavarur, i cili është thelbësor për jetën demokratike,

Duke pranuar se [Akti Evropian për Lirinë e Medias](#) dhe [Akti i Shërbimeve Digjitale](#), së bashku me deklaratat e tjera ndërkombëtare, përfshirë [Kartën e Parisit për Informacionin dhe Demokracinë](#) dhe [Deklaratën Windhoek +30 mbi Informacionin si të Mirë Publike](#), UNESCO 2021, theksojnë rëndësinë e mediave të lira, pluraliste dhe transparente,

Duke vërejtur dështimin e modeleve të biznesit që mbështesin gazetarinë e interesit publik, krahas ndërhyrjeve të vazhdueshme politike, që krijojnë kushte unike në Evropën Juglindore dhe Turqi, duke dobësuar gazetarinë cilësore dhe gërryer besimin e publikut,

Të vetëdijshëm për krizën e qëndrueshmërisë së medias dhe nevojën për burime të reja financimi për të mbështetur gazetarinë e interesit publik,

Duke këmbëngulur që qeveritë të njohin rolin social të medias në kultivimin e besimit në publik dhe besimit në shoqëritë demokratike dhe të hapura, si dhe nevojën për të krijuar një mjedis që mundëson ushtrimin e mediave të lira dhe të pavarura, përfshirë përdorimin e sigurt dhe transparent të teknologjisë dhe inteligjencës artificiale,

Ethical Journalism Network është një organizatë bamirësie e regjistruar në Angli dhe Uells. Numri i Bamirësisë: 1166150

Numri i Regjistrimit të Kompanisë: 08558686

Adresa e Regjistruar: International House, 36-38 Cornhill, Londër, EC3V 3NG

Duke besuar se procesi i anëtarësimit në BE ofron mundësi për vendet në Evropën Juglindore dhe Turqinë për të përmirësuar ligjet dhe zbatuar një kuadër rregullator në mbështetje të mediave të lira, të pavarura dhe pluraliste,

Të bindur për rëndësinë e vetëreflektimit të mediave dhe nevojën për të forcuar përkushtimin e gazetarëve dhe mediave të lajmeve ndaj parimeve themelore të sjelljes etike dhe transparencës.

Mirëpret zhvillimin e programeve të vetëvlerësimit, siç është Iniciativa për Besueshmërinë e Gazetarisë (Journalism Trust Initiative), të cilat bazohen në transparencë, angazhimin me publikun dhe përkushtimin e mediave të lajmeve ndaj misionit etik të gazetarisë,

Bie dakord:

Se janë të nevojshme veprime të mëtejshme për të vazhduar punën e çmuar të Rrjetit të Gazetarisë Etike (Ethical Journalism Network) mbi vetëvlerësimin dhe certifikimin e pavarur, të kryera në kuadër të projektit të UNESCO-s [Rritja e Besimit në Media në Evropën Juglindore; Mbështetje për Gazetarinë si një e Mirë Publike](#), mbështetur nga BE-ja. Duke punuar drejt këtij qëllimi, konferenca rajonale bën rekomandimet e mëposhtme:

1. Organizatat mediatike në rajon të inkurajohen më tej për të mbështetur transparencën, etikën dhe vetërregullimin e besueshëm përmes vetëvlerësimit dhe certifikimit të pavarur, përmes programeve të njohura gjerësisht, si Iniciativa për Besueshmërinë e Gazetarisë (Journalism Trust Initiative);
2. Vetëvlerësimi dhe vetëcertifikimi të zbatohen gjithashtu në gjithë rrafshin e mediave të interesit publik;
3. Ky lloj vlerësimi dhe certifikimi i gazetarisë cilësore, transparencës dhe standardeve duhet të adoptohet si një kriter nga organet ndërkombëtare, donatorët dhe autoritetet kombëtare në shpërndarjen e mbështetjes për mediat, si ato publike ashtu edhe private;
4. Të ofrohet ndihmë shtesë për të mbështetur mediat, përfshirë platformat e vogla të lajmeve, për të mbuluar kostot strukturore të verifikimit të pavarur të gazetarisë së tyre të interesit publik dhe sistemit të llogaridhënies publike;
5. Proceset e vetëvlerësimit të përditësohen, kur është e nevojshme, për të përfshirë verifikimin e përgjegjësive dhe pavarësisë editoriale në përdorimin, menaxhimin dhe deklarimin e mjeteve digjitale në gazetari, veçanërisht lidhur me përdorimin e Inteligjencës Artificiale gjenerative, në përputhje me sugjerimet në shtojcën e kësaj deklarate;
6. Reklamuesit dhe sponsorët komercialë të mediave të lajmeve dhe agjencive të verifikimit të fakteve të inkurajohen të mbështesin vetëvlerësimin dhe të stimulohet mbështetja për mediat që adoptojnë këtë formë transparence dhe vetërregullimi;

7. Përdorimi i vetëvlerësimit dhe certifikimit të pavarur, përmes programeve si Iniciativa për Besueshmërinë e Gazetarisë (Journalism Trust Initiative), të vendoset si një kriter për shpërndarjen transparente nga donatorët, organet publike dhe organizatat ndërkombëtare të fondeve publike për mediat që angazhohen në gazetarinë e interesit publik;
8. Vetë platformat digjitale dhe kompanitë e teknologjisë të njohin vetëvlerësimin dhe certifikimin e pavarur si një tregues të gazetarisë cilësore dhe informacionit të interesit publik, si dhe partnerë të mundshëm në përballimin e dezinformimit dhe komunikimeve abuzive;
9. Platformat digjitale, kompanitë e teknologjisë dhe rrjetet sociale të nxiten për të dhënë prioritetin e duhur dhe trajtim preferencial nga algoritmet e motorëve të kërkimit mediave që vetërregullohen në këtë mënyrë;
10. Platformat digjitale dhe kompanitë e teknologjisë të angazhohen, me mirëbesim, me mediat që tregojnë përputhshmëri me kërkesat e programeve të vetërregullimit të njohura gjerësisht, si Iniciativa për Besueshmërinë e Gazetarisë (Journalism Trust Initiative), për të shmangur pezullimet abuzive ose kufizimet e paarsyeshme të përmbajtjes së tyre dhe për të shmangur veprime të tilla në të ardhmen;
11. Transparenca në mediat dhe gazetarinë e lajmeve përmes vetëvlerësimeve dhe certifikimit të pavarur, të njihet dhe të mbështetet nga komuniteti kombëtar i mbështetjes për mediat, duke përfshirë organet e vetërregullimit të mediave si këshillat e medias, të cilët duhet të inkurajojnë të gjitha mediat e interesit publik të adoptojnë mekanizma të tillë përgjegjësie.

SHTOJCË:

Deklaratë shtesë mbi integrimin e Inteligjencës Artificiale në redaksitë e Evropës Juglindore dhe Turqisë:

- Përkrahim plotësisht [Udhëzimet e UNESCO-s për Qeverisjen e Platformave Digjitale: Mbrojtja e lirisë së shprehjes dhe mundësia e përdorimit të informacionit përmes një qasjeje shumëpalëshe; Rekomandimet e UNESCO-s për Etikën e Inteligjencës Artificiale; Kartën e Parisit për Inteligjencën Artificiale; Aktin Evropian të Lirisë së Mediave, DSA dhe \[Aktin për Inteligjencën Artificiale\]\(#\)](#); dhe i bëjmë thirrje platformave që të angazhohen për transparencë, shqyrtime dhe baraspeshime të institucionalizuara, qeverisje të hapur dhe të mundësueshme dhe përputhshmëri me standardet e të drejtave të njeriut.
- Mirëpresim përdorimin e Inteligjencës Artificiale nëpër redaksi, me kusht që të ketë udhëzime dhe trajnime të qarta për përdorimin e saj; të sigurohet transparenca me publikun; të ruhet mbikëqyrja njerëzore mbi përmbajtjen e prodhuar nga Inteligjenca Artificiale; dhe të njihen e të trajtohen rreziqet e lidhura me përdorimin e Inteligjencës Artificiale.

- Kërkojmë të kemi angazhim konstruktiv me kompanitë e teknologjisë dhe u bëjmë thirrje platformave digjitale që të ushqejnë marrëdhënie konstruktive me komunitetin mediatik në vendet tona, duke krijuar pika kontakti të drejtpërdrejta ose zyra lokale, dhe duke i dhënë përparësi moderimit të përmbajtjes së përdoruesve në gjuhët lokale, dhe duke mbështetur iniciativat për edukimin mediatik dhe gazetarinë etike.
- Bëjmë thirrje që të ketë respekt për përmbajtjen mediatike dhe kërkojmë që përdorimi i përmbajtjes mediatike nga motorët e Inteligjencës Artificiale të jetë i kushtëzuar nga leja e mediave që e prodhojnë atë, përmendja e burimit origjinal dhe mbrojtja nga keqpërdorimi i përmbajtjes.
- Kërkojmë gjithashtu një ndarje të drejtë të të ardhurave dhe masave mbrojtëse për përdorimin e përmbajtjes së besueshme nga modelet e Inteligjencës Artificiale, duke përfshirë një ndarje të drejtë të të ardhurave të siguruara nga kjo përmbajtje dhe masa të forta për të parandaluar shfrytëzimin, dezinformimin ose keqinterpretimin.

Bruksel, 3 Dhjetor 2024